

Learning Outcomes Curriculum Framework
एम.ए. मराठी (M49) प्रथम वर्ष - प्रथम सत्र

Sr. No.	Program Learning Outcomes	Program Specific Learning Outcomes	Name of Course With Code	Course Learning Outcomes
1	मराठी पदव्युत्तर पदवी पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना — साहित्याचे स्वरूप व लक्षणे, साहित्याची आस्वाद प्रक्रिया, जीवनमूल्ये आणि साहित्यमूल्ये, बोलीभाषा व प्रमाणभाषा, व्यवहारभाषा, शास्त्रभाषा आणि साहित्यभाषा यांचा अभ्यास करता येतो.	- साहित्याचे स्वरूप व लक्षणे यांचा अभ्यास करणे. - साहित्याची आस्वाद प्रक्रियेचे स्वरूपावर भाष्य करणे. - जीवनमूल्ये आणि साहित्यमूल्ये यावर विवेचन करणे. - बोलीभाषा व प्रमाणभाषा यांच्या संबंधावर भाष्य करणे. - व्यवहारभाषा, शास्त्रभाषा आणि साहित्यभाषा यांच्या स्वरूपाची माहिती लिहिणे.	साहित्यविचार — १ MAR570	- साहित्याचे स्वरूप व लक्षणे यांचा अभ्यास करता येईल. - साहित्याची आस्वाद प्रक्रियेचे स्वरूपावर भाष्य करता येते. - जीवनमूल्ये आणि साहित्यमूल्ये याचे विवेचन केले जाईल. - बोलीभाषा व प्रमाणभाषा यांच्या संबंधावर भाष्य केले जाईल. - व्यवहारभाषा, शास्त्रभाषा आणि साहित्यभाषा यांच्या स्वरूपाची माहिती लिहू शकाल.

२	मराठी पदव्युत्तर पदवी पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना — तेनच्या सिद्धांत, कालखंडाचा अभ्यास, लेखक अभ्यास, साहित्यप्रकाराची संकल्पना व स्वरूप, साहित्याच्या संस्कृतीलक्ष्यी अभ्यासाच्या दिशा यांचा अभ्यास होतो.	● तेनच्या सिद्धांताचा परिचय करून देणे. ● कालखंड अभ्यास आणि वाद्वयेतिहास यांतील परस्परसंबंध निश्चित करणे. ● लेखक अभ्यासाची आवश्यकता मांडणे. ● साहित्यप्रकाराची संकल्पना व स्वरूप समजावून घेणे. ● साहित्याच्या संस्कृतीलक्ष्यी अभ्यासाच्या दिशा निश्चित करणे.	साहित्याभ्यास पद्धती MAR571	● तेनच्या सिद्धांताचा परिचय करून देता येईल. ● कालखंड अभ्यास आणि वाद्वयेतिहास यांतील परस्परसंबंध निश्चित करू शकता. ● लेखक अभ्यासाची आवश्यकता मांडता येईल. ● साहित्यप्रकाराची संकल्पना व स्वरूप समजावून येणे शक्य होईल. ● साहित्याच्या संस्कृतीलक्ष्यी अभ्यासाच्या दिशा निश्चित करता येईल.
३	मराठी पदव्युत्तर पदवी पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना — वाद्वयेतिहास लेखनाचे प्रयोजन, महानुभाव, वारकरी व इतर साहित्य, बखर वाड्मयाचा अभ्यास, मध्ययुगीन कालखंडातील समाजासमोरील आव्हाने यांचा समजतील.	● वाद्वयेतिहास लेखनाचे प्रयोजन, कार्य, सामग्री या बाबी समजावून घेणे. ● महानुभाव, वारकरी व इतर साहित्य यांचा अभ्यास करणे. ● पंडिती व शाहिरी साहित्याचा परिचय करून घेणे. ● बखर वाड्मयाचा अभ्यास करणे. ● मध्ययुगीन कालखंडातील समाजासमोरील आव्हानांचा परिचय करून घेणे.	मध्ययुगीन वाड्मयाचा इतिहास MAR572	● वाद्वयेतिहास लेखनाचे प्रयोजन, कार्य, सामग्री या बाबी समजावून घेता येईल. ● महानुभाव, वारकरी व इतर साहित्य यांचा अभ्यास करणे सोपे होईल. ● पंडिती व शाहिरी साहित्याचा परिचय करून घेता येईल. ● बखर वाड्मयाचा अभ्यास करता येईल. ● मध्ययुगीन कालखंडातील समाजासमोरील आव्हानांचा परिचय करून घेता येईल.

४	मराठी पदव्युत्तर पदवी पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना – नवसाहित्याची भूमिका, कविता, कथा, कादंबरी, नाटक या साहित्यप्रकारांखेरीज नवसाहित्य, ग्रामीण साहित्य यांचा अभ्यास होईल.	- नवसाहित्याची भूमिका समजावून घेऊन नवसाहित्याच्या प्रेरणांचा अभ्यास करणे. - कविता, कथा, कादंबरी, नाटक या साहित्यप्रकारातील नवनिर्मितीचे स्वरूप समजावून घेणे. - नवसाहित्याचे इतर साहित्याहून वेगळेपण स्पष्ट करणे. - ग्रामीण साहित्याचे स्वरूप व प्रेरणा स्पष्ट करणे. - ग्रामीण साहित्याच्या वाटचालीचा अभ्यास करणे	साहित्यातील प्रवाह -१ MAR573	- नवसाहित्याची भूमिका समजावून घेऊन नवसाहित्याच्या प्रेरणांचा अभ्यास करता येईल. - कविता, कथा, कादंबरी, नाटक या साहित्यप्रकारातील नवनिर्मितीचे स्वरूप समजावून घेता येईल. - नवसाहित्याचे इतर साहित्याहून वेगळेपण स्पष्ट करता येईल. - ग्रामीण साहित्याचे स्वरूप व प्रेरणा स्पष्ट करणे सोपे होईल. - ग्रामीण साहित्याच्या वाटचालीचा अभ्यास करणे शक्य होईल.
५	मराठी पदव्युत्तर पदवी पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना – माहितीपर लेखन, पटकथा लेखन, गीत प्रकार, गीत आणि संगीत यांचा परिचय होतो.	- माहितीपर लेखनाचे स्वरूप स्पष्ट करणे. - पटकथा लेखनाचा अभ्यास करणे. - गीत प्रकार समजावून घेऊन गीतलेखनाची भूमिका व निराळेपण समजावून घेणे. - गीत आणि संगीत यांचा संबंध स्पष्ट करणे. - जाहिरातीची संकल्पना स्पष्ट करून जाहिरातीचे प्रकार व तंत्रे स्पष्ट करणे.	व्यावसायिक लेखन MAR574	- माहितीपर लेखनाचे स्वरूप स्पष्ट करता येते. - पटकथा लेखनाचा अभ्यास करता येईल. - गीत प्रकार समजावून घेऊन गीतलेखनाची भूमिका व निराळेपण समजावून घेता येईल. - गीत आणि संगीत यांचा संबंध स्पष्ट करता येईल. - जाहिरातीची संकल्पना स्पष्ट करून जाहिरातीचे प्रकार व तंत्रे स्पष्ट करणे शक्य होईल.
६	मराठी पदव्युत्तर पदवी पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना – पुस्तक व्यवहार, मुद्रण कलेचा शोध, प्रसार, पुस्तक- संपादन, भाषिक	- पुस्तक व्यवहार म्हणजे काय हे अभ्यासणे. - मुद्रण कलेचा शोध, प्रसार आणि भारतातील व मराठीतील मुद्रण कलेची सुरुवात अभ्यासणे. - पुस्तक- संपादन क्षेत्रातील आशय संपादनाचे नेमके स्थान व महत्त्व यांचा अभ्यास करणे. - भाषिक संपादन व आशय संपादन पद्धतींचे ज्ञान	संहिता संपादन आणि ग्रंथनिर्मिती MAR575	- पुस्तक व्यवहार म्हणजे काय हे अभ्यासता येईल. - मुद्रण कलेचा शोध, प्रसार आणि भारतातील व मराठीतील मुद्रण कलेची सुरुवात यांचा अभ्यास करता येईल. - पुस्तक- संपादन क्षेत्रातील आशय संपादनाचे नेमके स्थान व महत्त्व यांचा अभ्यास करता येईल. - भाषिक संपादन व आशय संपादन पद्धतींचे ज्ञान करून

	संपादन व आशय संपादन, पुस्तक निर्मिती प्रक्रियेचे स्वरूप समजते.	करून घेणे. ● पुस्तक निर्मिती प्रक्रियेचे स्वरूप समजावून घेणे.		घेता येईल. ● पुस्तक निर्मिती प्रक्रियेचे स्वरूप समजावून घेणे शक्य होईल.
७	मराठी पदव्युत्तर पदवी पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना – संशोधन संकल्पना, संशोधन समस्या, संशोधन आराखडा समजू शकेल.	● संशोधनाची परिकल्पना समजावून घेणे. ● संशोधनातील समस्या समजावून घेणे. ● संशोधन आराखडा तयार करणे. ● संशोधन पद्धतींची आवश्यकता समजावून घेणे. ● शोधनिबंध, प्रबंधिका, प्रबंध, महाप्रबंध यांचे स्वरूप लक्षात घेणे.	संशोधन शास्त्र MAR599	● संशोधनाची परिकल्पना समजावून घेणे शक्य होईल. ● संशोधनातील समस्या समजावून घेता येईल. ● संशोधन आराखडा तयार करता येईल. ● संशोधन पद्धतींची आवश्यकता पटवून घेता येईल. ● शोधनिबंध, प्रबंधिका, प्रबंध, महाप्रबंध यांचे स्वरूप लक्षात घेता येईल.

एम.ए. मराठी (M49) प्रथम वर्ष - द्वितीय सत्र

Sr. No.	Program Learning Outcomes	Program Specific Learning Outcomes	Name of Course With Code	Course Learning Outcomes
1	मराठी पदव्युत्तर पदवी पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना — भारतीय साहित्यशास्त्र, साहित्यातील सिद्धांत, संकल्पना, साहित्यातील वाद, संप्रदाय आणि चळवळ, नवसमीक्षा यांचा अभ्यास करणे.	● भारतीय साहित्यशास्त्रातील प्रदीर्घ परंपरेचा अभ्यास करणे. ● साहित्यातील सिद्धांत, संकल्पना, त्यांचे उपयोजन यांचे परस्पर संबंध स्पष्ट करणे. ● वाद, संप्रदाय आणि चळवळ यांचे परस्पर संबंध स्पष्ट करणे. ● नवसमीक्षा स्वरूप आणि वाटचाल स्पष्ट करणे. ● संदर्भलक्ष्यी समीक्षेचे स्वरूप व वाटचाल स्पष्ट करणे.	साहित्यविचार - २ MAR576	● भारतीय साहित्यशास्त्रातील प्रदीर्घ परंपरेचा अभ्यास करता येतो. ● साहित्यातील सिद्धांत, संकल्पना, त्यांचे उपयोजन यांचे परस्पर संबंध स्पष्ट करू शकाल. ● वाद, संप्रदाय आणि चळवळ यांचे परस्पर संबंध स्पष्ट करता येईल. ● नवसमीक्षा स्वरूप आणि वाटचाल स्पष्ट करू शकाल. ● संदर्भलक्ष्यी समीक्षेचे स्वरूप व वाटचाल स्पष्ट करता येईल.

मराठी पदव्युत्तर पदवी पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना – आधुनिक वाङ्मय निर्मितीच्या प्रेरणा, भाषांतरीत साहित्याचा मराठी साहित्य निर्मितीवरील परिणाम, विविध ज्ञानशाखांचा परिचय, साहित्य चळवळीचे योगदान याची माहिती होते.	● आधुनिक वाङ्मय निर्मितीच्या प्रेरणा समजावून घेणे. ● भाषांतरीत साहित्याचा मराठी साहित्य निर्मितीवरील परिणाम स्पष्ट करणे. ● विविध ज्ञानशाखांचा परिचय करून घेणे. ● कालखंडाची पार्श्वभूमी व साहित्यनिर्मिती यांच्यातील संबंध समजावून घेणे. ● वाङ्मय चळवळीचे साहित्यातील योगदान विशद करणे.	आधुनिक वाङ्मयाचा इतिहास MAR577	● आधुनिक वाङ्मय निर्मितीच्या प्रेरणा समजावून घेता येतील. ● भाषांतरीत साहित्याचा मराठी साहित्य निर्मितीवरील परिणाम स्पष्ट करता येईल. ● विविध ज्ञानशाखांचा परिचय करून घेऊ शकाल. ● कालखंडाची पार्श्वभूमी व साहित्यनिर्मिती यांच्यातील संबंध समजावून घेता येतील. ● वाङ्मय चळवळीचे साहित्यातील योगदान विशद करता येईल.
मराठी पदव्युत्तर पदवी पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना – भाषेचे स्वरूप, कार्य, आधुनिक भाषाविज्ञान, समाजभाषाविज्ञानाचे स्वरूप, भाषिक नियोजन, बोली व प्रमाणभाषा यांचा परस्परसंबंध यांचा अभ्यास होतो.	● भाषेचे स्वरूप सांगून भाषेचे कार्य स्पष्ट करणे. ● आधुनिक भाषाविज्ञान उदयाच्या पार्श्वभूमीचा अभ्यास करणे. ● समाजभाषाविज्ञानाचे स्वरूप समजावून घेणे. ● भाषिक नियोजनाचे स्वरूपाचा अभ्यास करणे. ● बोली व प्रमाणभाषा यांचा परस्परसंबंध समजावून घेणे	भाषाविज्ञान MAR578	● भाषेचे स्वरूप सांगून भाषेचे कार्य स्पष्ट करता येईल. ● आधुनिक भाषाविज्ञान उदयाच्या पार्श्वभूमीचा अभ्यास करणे शक्य होईल. ● समाजभाषाविज्ञानाचे स्वरूप समजावून घेता येईल. ● भाषिक नियोजनाचे स्वरूपाचा अभ्यास करता येईल. ● बोली व प्रमाणभाषा यांचा परस्परसंबंध समजावून घेता येईल.

	मराठी पदव्युत्तर पदवी पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना – सामाजिक चळवळी आणि साहित्याचा अनुबंध स्पष्ट, दलित साहित्याची वैचारिक प्रेरणा, स्त्रीवाद, १९६० पूर्वीचे व नंतरचे साहित्य यांचा परिचय होतो.	● सामाजिक चळवळी आणि साहित्याचा अनुबंध स्पष्ट करणे. ● दलित साहित्याची वैचारिक प्रेरणा स्पष्ट करणे. ● १९६० पूर्वीच्या व नंतरच्या साहित्याची परंपरा समाजवून घेणे. ● स्त्रीवाद ही संकल्पना निर्माण होण्यामागची पार्श्वभूमी लक्षात घेणे. ● स्त्रीवादी साहित्याची भूमिका स्पष्ट करणे.	साहित्यातील प्रवाह -२ MAR579	● सामाजिक चळवळी आणि साहित्याचा अनुबंध सांगता येईल. ● दलित साहित्याची वैचारिक प्रेरणा स्पष्ट करता येईल. ● १९६० पूर्वीच्या व नंतरच्या साहित्याची परंपरा समाजवून घेता येते. ● स्त्रीवाद ही संकल्पना निर्माण होण्यामागची पार्श्वभूमी लक्षात येते. ● स्त्रीवादी साहित्याची भूमिका स्पष्ट करता येते.
	मराठी पदव्युत्तर पदवी पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना – तौलनिक साहित्याभ्यास, सापेक्षतावाद व मानवतावाद, प्रभावाचा साहित्यनिर्मितीशी असलेला संबंध, राष्ट्रीय साहित्य, विश्व साहित्य, भाषांतराचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट होते.	● तौलनिक साहित्याभ्यासाचा अभ्यास करणे. ● सापेक्षतावाद व मानवतावाद यातील भेद लक्षात घेणे. ● प्रभाव या संकल्पनेचा अर्थ समजावून घेऊन प्रभावाचा साहित्यनिर्मितीशी असलेला संबंध स्पष्ट करणे. ● राष्ट्रीय साहित्य, विश्व साहित्य या संकल्पना स्पष्ट करणे. ● भाषांतराचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करून भाषांतराच्या पद्धती व प्रकार यांचा आढावा घेणे.	तौलनिक साहित्य MAR580	● तौलनिक साहित्याभ्यासाचा अभ्यास करता येतो. ● सापेक्षतावाद व मानवतावाद यातील भेद लक्षात येतो. ● प्रभाव या संकल्पनेचा अर्थ समजावून घेऊन प्रभावाचा साहित्यनिर्मितीशी संबंध स्पष्ट करता येईल. ● राष्ट्रीय साहित्य, विश्व साहित्य या संकल्पना स्पष्ट करणे शक्य होते. ● भाषांतराचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करून भाषांतराच्या पद्धती व प्रकार यांचा आढावा घेता येतो.

	मराठी पदव्युत्तर पदवी पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना – लोकरंगभूमी आणि नागररंगभूमी सहसंबंध, मराठी संगीत रंगभूमीची पार्श्वभूमी, प्रायोगिक व व्यावसायिक नाटकांची संकल्पना, दलित रंगभूमीची संकल्पना यांचा अभ्यास होतो.	• लोकरंगभूमी ही संकल्पना स्पष्ट करून लोकरंगभूमीचे स्वरूप व विशेष यांचा अभ्यास करणे. • लोकरंगभूमी आणि नागररंगभूमी सहसंबंध आणि परस्परपोषकता लक्षात घेणे. • मराठी संगीत रंगभूमीची पार्श्वभूमीचा अभ्यास करणे. • प्रायोगिक व व्यावसायिक नाटकांची संकल्पना समजावून घेणे. • दलित रंगभूमीची संकल्पना व पार्श्वभूमी समजावून घेऊन वाटचालीचा अभ्यास करणे.	मराठी रंगभूमी MAR581	• लोकरंगभूमी ही संकल्पना स्पष्ट करून लोकरंगभूमीचे स्वरूप व विशेषांचा अभ्यास करता येतो. • लोकरंगभूमी आणि नागररंगभूमी सहसंबंध आणि परस्परपोषकता लक्षात येते. • मराठी संगीत रंगभूमीची पार्श्वभूमीचा अभ्यास करता येतो. • प्रायोगिक व व्यावसायिक नाटकांची संकल्पना समजावून घेता येते. • दलित रंगभूमीची संकल्पना व पार्श्वभूमी समजावून घेऊन वाटचालीचा अभ्यास करणे शक्य होते.
	मराठी पदव्युत्तर पदवी पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना – सामान्य किंवा स्थानिक समस्यांची जाणीव निर्माण होते, तथ्य संकलन, माहितीचे विश्लेषण आणि संशोधनकरण्याची क्षमता विकसित होतात. अनुभवजन्य ज्ञानाच्या आधारे व्यक्तिमत्त्व विकास होतो.	• अभ्यास विषयाच्या अनुषंगाने निर्देशनास येणाऱ्या सामान्य किंवा स्थानिक समस्यांची जाणीव निर्माण करणे. • अभ्यासक्रमातील सिद्धांत, संकल्पना यांची व्यावहारिक जीवनाशी सांगड घालण्यास सक्षम करणे. • तथ्य संकलन, माहितीचे विश्लेषण आणि संशोधनकरण्याची क्षमता विकसित करणे. • अनुभवजन्य ज्ञानाच्या आधारे व्यक्तिमत्त्व विकास साधण्यास मदत करणे. • विद्यार्थ्यांमध्ये चिकित्सकवृत्ती विकसित करून समस्यांवर उपाययोजना सुचविण्यास सक्षम करणे.	क्षेत्रीय प्रकल्प MAR582	• अभ्यास विषयाच्या अनुषंगाने निर्देशनास आलेल्या सामान्य किंवा स्थानिक समस्यांबाबत सजगता येते. • संकल्पना आणि व्यावहारिक जीवन यांच्यातील सहसंबंधांची जाणीव होते • माहिती व आकडेवारी गोळा करण्याचे कौशल्य विकसित होते. • प्रत्यक्ष सहभागी होऊन प्रश्नांची सोडवणूक करताना व्यक्तिमत्त्व विकास होतो. • संस्थात्मक पातळीवरील समस्यांचे स्वरूप ओळखून उपाय सुचविण्याची क्षमता विकसित होते.

